Rafel Nadal, memòria de passat i de futur

EL MIRADOR

MAGÍ CAMPS
Barcelona

Diuen que els llibres es venen un a un i que els autors els han d'acompanyar, fent presentacions en grans auditoris i també a les llibreries més apartades. I si bé és veritat que a un escriptor tan popular com Rafel Nadal (Girona, 1954) no li caldria sortir de casa per vendre'n a balquena, no ha deixat mai de visitar les llibreries de tot el país, acompanyant la seva última novetat editorial. Aquesta manera de fer, que els llibreters celebren amb agraïment i admiració, encara fa més enorme la figura d'aquest gran observador de la vida i de la història que és, per damunt de tot, una gran persona.

Ahir tocava un gran auditori a Barcelona, el del CCCB, per celebrar la *Trilogia de la memòria*, que Rafel Nadal ha clos aquest hivern amb *Quan s'esborren les paraules*, i que va encetar ara fa deu anys amb *Quan érem feliços* i va continuar amb *Quan en dèiem xampany* (Columna). Amb els professors Xavier Pla i Mariàngela Vilallonga, i el president de Grup 62, Josep Ramoneda, el públic es va submergir en aquestes tres novel·les que recorren la història de la nissaga familiar, però també la de l'Europa del segle XX, un exemple ben clar del que ara en diem *glocal* (global + local), com van remarcar tant Pla com Vilallonga, que va recordar les paraules de Tolstoi: "Explica la teva història local i explicaràs el món".

LLIBERT TEIXIDÓ

Xavier Pla, Mariàngela Vilallonga, Rafel Nadal i Josep Ramoneda ahir al CCCB

"Perquè, qui entrarà a una llibreria russa a comprar els Palmisano?", demanava Nadal als traductors quan li van dir que aquesta novel·la es publicava en la llengua de Svetlana Aleksiévitx. I la resposta sempre és la mateixa: més enllà dels valors universals, allò concret, particular, local, és el que acaba atrapant un lector de qualsevol lloc del món.

Pla va assenyalar que el gènere memorialístic no ha estat ben vist els últims decennis, "ni entre els historiadors ni entre els crítics literaris"; per uns, per la falta de rigor històric, i pels altres, per la falta de valor literari. En canvi, Nadal "ha sabut transmetre un entusiasme pàgina rere pàgina, en un exercici de record personal sense caure en la glorificació. Podria haver fet unes memòries polítiques, unes memòries d'una classe social, unes memòries on ell fos el protagonista, i són unes memòries sensorials, basades en l'afecte".

Vilallonga, catedràtica de la Universitat de Girona que el 4 d'abril farà la seva *lectio ultima*, va comparar Rafel Nadal amb Enees, que surt de Troia carregant son pare, agafant de la mà el fill i preservant els déus. Passat, present i futur, com fa Nadal, que en aquest últim llibre, *Quan s'esborren les paraules*, on parla de la seva mare i de l'alzheimer, també parla dels nets, per a qui "fabrica records". Vilallonga va dir que tenia "una manera de fer mesurada, amb sentit de l'humor i amb destresa literària", i que assumeix aquesta responsabilitat del passat i del futur.

Vilallonga, Pla i Ramoneda repassen la trilogia familiar de l'escriptor gironí al CCCB

Nadal va agrair la presència dels consellers Jaume Giró i Natàlia Garriga, i va celebrar que les finances i la cultura anessin de bracet. Va defensar el valor de la memorialística, "perquè és literatura, hi poses accents i en treus del que vols explicar". I va agrair als seus pares que als seus 12 germans els haguessin fet bones persones, "encara que tinguessin una ideologia molt diferent".

Ramoneda va remarcar els vessants periodístic i literari de Rafel Nadal: "La creació literària i el periodisme són dues coses allunyades i properes alhora". I va recordar que de la *Trilogia de la memòria* ja se n'han venut 100.000 exemplars. Mentrestant, Nadal té ara tres oficis: escriure, cuidar l'hort i fer d'avi, que és del que se sent més orgullós.●